

Концепцията „Град-гъба“

Проф. дфн, д-р ист. Нако Стефанов

Нако Стефанов

Введение

Днес ставаме свидетели на изменения в климата, които нерядко водят до редица природни бедствия, такива като:

- Увеличаване на интензивността и честотата на горещи вълни, в резултат на което се случват продължителни суши, които предизвикват пожари;
- Обилни валежи с внезапни наводнения на местно ниво;

– В зимните месеци нерядко се наблюдават, макар и краткотрайни, снежни бури и ветрове, придружени с обилни снеговалежи и залежавания, причинени от замръзвали водни площи.

Тъй като в съвременни условия значителна част от населението живее в градовете, тези аномалии излагат гражданите на особен риск.

Концепцията „Град-гъба“ е модел за градско планиране, базиран на природата, който използва ландшафтна архитектура (ЛА) за устойчиво управление на водите. Вместо да разчита на традиционната „сива инфраструктура“ (като бетонни тръби и язовири), която отвежда водата възможно най-бързо извън града, „Градът-гъба“ работи с природата, за да абсорбира, съхранява и използва повторно дъждовната вода там, където тя падне, т.е. използва се т.нар. «синя инфраструктура» и «зелена инфраструктура».

Целта е да се намалят щетите от наводнения, да се подобри задържането на вода за да се преодоляват продължителни засушки, както и да се създадат по-зелени и съответно по-прохладни градски пространства през лятото и по-умерени и устойчиви температури през зимата.

Казано накратко „Градът-гъба“ е градска зона със «зелена и синя инфраструктура». Тя трябва да се справя с

прекомерните валежи, използвайки различни техники. Тази зона смекчава/предотвратява градските наводнения, като предоставя на района способността да абсорбира водата по естествен път. Намалява обхвата на непроницаемите повърхности и увеличава количеството абсорбираща земя: зелени повърхности, зелени стени, био-блата, езера в центъра на града, дъждовни градини, пропускливи настилки. Допълването на този подход със системи за канализиране и съхранение също помага за противодействие на недостига на вода.

Концепцията за "град-гъба" (sponge city, 海绵城市, pinyin Hǎimián chéngshì) е създадена в Китай. Тя е разработена от китайския ландшафтен архитект и урбанист **Юй Конджиан (Kongjian Yu)**, професор в Пекинския университет и основател на дизайнерската фирма „Turenscape“.

Идеята се оформя в началото на 2010-те години като отговор на честите наводнения в китайските градове, причинени от бързата урбанизация, бетонирането на естествени водосборни площи и остарялата дъждовна канализация. Концепцията предлага градовете да функционират като "гъба" – да поглъщат, задържат и пречистват дъждовната вода чрез зелени пространства, влажни зони, промишлени настилки, зелени покриви и естествени водни басейни, вместо просто да я отвеждат бързо чрез бетонни канали.

През **2013 г.** китайското правителство официално приема концепцията като национална политика, а през 2015 г. стартира пилотна програма в десетки китайски градове за нейното прилагане. Оттогава идеята се разпространява и извън Китай, вдъхновявайки подобни подходи за градско управление на водите в различни страни по света.

Философия, основни принципи и стратегия на концепцията «Град-гъба»

Основната философия на "град-гъба" е градът да работи с природата, а не срещу нея, при управлението на дъждовната вода – тоест водата да се поглъща, задържа, филтрира и бавно освобождава на място, вместо бързо да се отвежда чрез бетонни тръби и канали.

> на стр. 4

Монтана завърши успешно проект за равен достъп до образование

Златко Живков

На над 300 ученици в Монтана е била осигурена подкрепяща образователна среда, съобщи кметът Златко Живков. Бе отчетено свършеното по проекта на общината за равен достъп до образование и интеграция на учениците от кв. Кошарник, финансиран по националната програма на Министерството на образованието и науката. Продължителността на проекта е 10 месеца, в рамките на учебната година, партньори на общината са пет училища – III основно училище „Д-р Петър Берон“, IV ОУ „Иван Вазов“, V ОУ „Христо Ботев“, VI средно училище „Отец Паисий“ и VII СУ „Йордан Радичков“. Финансирането е в размер на 55 830 евро, като от националната програма са отпуснати 50 600 евро, а останалите са съфинансирани от общината.

„През учебната година е осигурен транспорт на 246 ученици от кв. Кошарник до петте училища в града“, съобщи Лозка Никова, гл. експерт „Училища“ в община Монтана и ръководител на проекта. Транспортът се извършва на три

курса всеки ден до съответното училище. Придвижването на учениците по едно и също време от квартала е съществен проблем и затова тази дейност базово условие за осигуряване на равен достъп, на учениците е осигурен и придружител. Транспортът е и най-големият разход от бюджета на проекта – близо 30 хиляди евро за 10-те месеца.

На 212 ученици са осигурени учебни пособия и помагала. „Деца не са само от ромски семейства, уточни Никова. Това са деца от семейства във финансово затруднение по различни причини – деца, останали без родители или със специални образователни потребности, или родени в многодетни семейства. Всеки комплект учебни пособия е на стойност 48 евро за ученици до IV клас и 72 евро за ученици от V до VII клас.“

В две от училищата е назначен образователен медиатор, който да осигури връзката училище-семество, като работи на терен. Изпълнени са дейности за приобщаване на родителите с участието на 279 от тях. Проведени са пет инициативи за сближаване и развитие на различни познания и умения.

Проектът „Подпомагане на Община Монтана за осигуряване на подкрепяща образователна среда“ се изпълнява за трета година. Подготвен е проект и за предстоящата учебна година.

Вършец

Признание за малките волейболистки

На 20 юли кметът на Община Вършец инж. Иван Лазаров награди малките волейболистки от ВК „Вършец“ за тяхното активно участие в учебно-тренировъчната и състезателната дейност на клуба.

Състезателките получиха признание за проявената дисциплина, спортменство и отборен дух, както и за своя принос в развитието и популяризирането на волейбола сред подрастващите в град Вършец и региона през състезателния сезон.

Повод за отличието са постигнатите спортни успехи през сезон 2025/2026, когато отборът на ВК „Вършец“ за момичета до 12 години взе участие в Държавното първенство по волейбол и достигна до финалната четворка на Регион „Хемус“, завоювайки престижното четвърто място сред 12 отбора.

Конкуренцията беше изключително сериозна, като повечето участници представляват значително по-големи общини и областни центрове с по-широка база за подбор на състезатели. За всички този успех е повод за особена гордост, тъй като децата от ВК „Вършец“ успяха да се наредят сред водещите отбори в региона и достойно да представят нашия град.

Треньорът Ангел Тодоров сподели, че постигнатото класиране е резултат от много труд, постоянство, дисциплина и всеотдайност от страна на състезателките, които през целия сезон демонстрираха силен характер, спортменски дух и желание за развитие. Той изрази своята искрена благодарност към Община Вършец за оказваната подкрепа и съдействие, както и за ежегодното финансиране на клуба от бюджета на общината, което създава условия за развитието на детско-юношеския волейбол и участието на състезателките в държавния спортен календар.

В своето обръщение кметът инж. Иван Лазаров благодари на младите волейболистки за това, че достойно представят и популяризират Вършец, и им пожела през следващия сезон да достигнат до първото място, продължавайки да се развиват със същия хъс и упоритост.

Специална изненада за децата бе новината, че на 5 септември 2026 г. един от най-обичаните български волейболисти – Теодор Салпаров, ще сложи край на своята бляскава кариера с грандиозен бенефис „Една кариера, една легенда“. По този повод Община Вършец ще подари на всяко дете от клуба, което желае да присъства, възможността да стане част от това незабравимо спортно събитие.

Всяко дете получи грамота за участие и най-новия модел волейболни топки „Микаса“, които да използва през ваканцията и да продължи да тренира.

Община Вършец изразява своята искрена подкрепа към клуба и благодарност за усилията, които се полгат за развитието на детско-юношеския спорт.

Нашата страница за Корея

Външният министър на КНДР се среща с президента на Руската федерация

Че Сон Хи, външен министър на Корейската народнодемократична република, която е на посещение в Руската федерация, се среща с Владимир Владимирович Путин, президент на Руската федерация, в Кремъл на 19 юли. Тя любезно предаде най-топлите другарски поздравии на другаря Ким Чен Ун на другаря Владимир Путин.

Изказвайки благодарност, другарят Путин поиска от външния министър да предаде най-добрите му пожелания на другаря Ким Чен Ун.

Срещата потвърди волята за по-нататъшно укрепване на отношенията на съюз между двете страни в духа на договора за всеобхватно стратегическо партньорство и имаше ползотворна беседа за разширяване и развитие на двустранния обмен и сътрудничество в различни области.

На 20 юли беше публикувано изявление за пресата относно третия стратегически диалог между външните министри на Корейската народнодемократична република и Руската федерация. Изявлението за пресата е следното:

Третият стратегически диалог между Че Сон Хи външен министър на Корейската народнодемократична република, и Сергей Лаеров, външен министър на Руската федерация, се проведе в Москва на 20 юли в момент, когато всеобхватното стратегическо партньорство между двете страни енергично се развива благодарение на стратегическото ръководство на държавните глави на двете страни.

Стратегическият диалог между двамата външни министри включваше конструктивна и полезна стратегическа комуникация, с основен акцент върху изпълнението на договора за всеобхватно стратегическо партньорство

между двете страни, посещения на високо равнище, план за многостранно сътрудничество и дипломатическа координация по основни международни въпроси от взаимен интерес. Постигнат беше консенсус по всички въпроси, повдигнати за обсъждане.

Признавайки, че другарските отношения на приятелство между държавните глави на двете страни служат като най-мощната движеща сила за гарантиране на трайното и ориентирано към бъдещето развитие на отношенията между КНДР и Русия, двете страни потвърдиха своята непоколебима политическа воля за ускоряване на дългосрочното многостранно развитие на двустранните отношения, независимо от променящата се ситуация, под стратегическото ръководство на най-високо ниво.

Руската федерация изрази пълна подкрепа за всички усилия и мерки на Корейската народнодемократична република да се противопостави на всички враждебни действия, представляващи сериозна заплаха за настоящата ѝ позиция и правото на развитие и за защита на националните ѝ суверенни права и интереси в областта на сигурността.

КНДР изрази неизменна подкрепа за всички вътрешни и външни политики на Руската федерация за премахване на първопричината за украинския конфликт и защита на нейния национален суверенитет, териториална цялост и международното право от империалистическите ходове за хегемония.

За да се справят с развитието на ситуацията, оказваща негативно влияние върху глобалния мир и стабилност, двете страни се съгласиха да защитят целта и принципите на Устава на ООН и на международното право на основата на принципите на равенство, суверенитет и ненамеса във вътрешните работи, да намерят решения за ефективно противодействие на регионалните и глобалните предизвикателства пред сигурността и да продължат обмена на мнения между органите за външна политика на двете страни, включително стратегическия диалог на министерско ниво.

Третият стратегически диалог между външните министри на КНДР и Русия служи като значим повод за по-нататъшно ускоряване на всеобхватното разширяване и развитие на двустранните отношения и за осигуряване на регионален и глобален мир и сигурност в съответствие с духа на договора за всеобхватно стратегическо партньорство.

Открит беше летния сезон 2026 в Международния детски лагер Сонгдовон

Тържествено беше открит летния сезон 2026 в Международния детски лагер Сонгдовон.

Тази година първите групи са от КНДР, Русия и Китай. На церемонията по откриването, проведена на 19 юли, присъстваха служители на Централния комитет на младежката лига на КНДР, персонала и децата от лагера.

На церемонията бяха произнесени поздравителни речи. В небето над лагера имаше фейерверки, наред с изпълнения на ученически духов оркестър.

Международният детски лагер „Сонгдовон“ е един от най-големите детски центрове за отдих и международно сътрудничество в КНДР и е открит през 1960 г. Лагерът се намира на брега на Източно корейско море близо до град Вонсан. Територията му обхваща над 10 хектара и включва собствен морски плаж с бял пясък, борови гори, спортен комплекс, аквапарк, океанариум, пристанище за лодки, стрелбище за лък и други съоръжения. След основен ремонт през 2014 г., броят на почиващите в него се увеличи до 1200 деца в една смяна. Лагерът посреща и до 400 деца от приятелски страни, от Русия и Китай до държави от Южна Америка, Близкия изток и Африка. Той се управлява от Социалистическата младежка лига „Ким Ир Сен“ и приема деца до 16-годишна възраст, които прекарват 1-2 седмици заедно с връстници от страната и целия свят.

Лагерът разполага с разнообразни развлекателни съоръжения, включително огромен аквапарк с открит басейн и водни пързалки, закрити плувни басейни, баскетболни и волейболни игрища, аквариум, 4D кино, фитнес зала и др.

Предлагат се и практически занятия за желаещите като курсове по готвене и ветроходство. Учениците имат възможност да правят екскурзии извън лагера. Основен фокус на заниманията е върху програмата за културен обмен, в която учениците представят своите национални традиции и учат корейски песни и танци. Спалните помещения са комфортни и оборудвани с видеоигри.

През тази година покана са получили деца от Руската федерация на възраст от 12 до 17 години като програмата им включва:

- "Ден на Корея";
- "Ден на Русия";
- "Сцена на талантливите деца;
- "Вечер на приятелството";

• други събития, посветени на историята, културата, традициите и обичаите на Русия и КНДР, представящи детските таланти и укрепващи връзките на приятелство.

Освен това за децата ще има обиколка на град Пхенян, посещение на Паметника на освобождението, Двореца на учениците Мангенде, аквапарк Мунсун, Централния зоопарк, Природонаучния музей, Националната паркова зона Ринра, увеселителния парк Кесон. Ще има и посещение на курортния комплекс Вонсан-Калма.

Забавленията ще включват още:

- Корейски език, корейски танци, таекуондо и уроци по рисуване;
- плуване в морето и плаване с яхти;
- спортни състезания.

Трябва да се подчертае, че децата за руската група в Сонгдовон се подбират с конкурс, тъй като местата са ограничени, а кандидатите много. През тази година заявленията за участие в този конкурс са били приемани до 20 юни 2026.

Ускорено изграждане на производствена база за комбинирани гранулирани торове в КНДР

Изграждането на производствена база за комбинирани гранулирани торове с капацитет от няколко десетки хиляди тона напредва с бързи темпове в провинция Северен Хванхе в КНДР.

Комбинираният тор произвеждан в базата ще подхранва растенията едновременно с азот, фосфор и калий. Провинциалният комитет по селско стопанство, отговарящ за капиталното строителство, е дал приоритет на този проект като се планира строителните работи да бъдат завършени в най-кратък срок.

Производството на високотехнологично оборудване под ръководството на провинциалната комисия за наука и технологии, заводът за котли в Саривон и други звена работят денонощно за да произведат в срок необходимото специализирано оборудване, а близката мина за апатит ускорява проекта за разширяване на производствения си капацитет за да осигури необходимата суровина за комбинирания тор.

Заводът за органични комбинирани торове в Саривон, отговарящ за монтажа на оборудването, ускорява работата по монтажа, като същевременно въвежда ценни технически иновационни предложения за подобряване на нивото на автоматизация на производствените процеси и осигуряване на качествените показатели на продуктите.

Коментар:

В Саривон се намира и друг голям и по-стар промишлен обект – Саривонският комплекс за калиеви торове. Той е специализиран в производството на минерални калиеви торове.

Заводът за органични комбинирани торове в град Саривон произвежда торове (често наричани органо-минерални торове или ОМТ), които съчетават предимствата на естествената органична маса и бързодействащите минерални елементи. За разлика от чисто минералните торове при ОМТ органичната база (тор, биомаса) е отпадък с нулева стойност. Заводът в Саривон разчита само на местни достъпни суровини за заобикаляне на дефицитния внос. Производствената формула включва около 70% органична маса: компост, отпадъчна биомаса от преработка на ориз и плодове, и преработен оборски тор от местните животновъдни ферми и около 30% минерални добавки, в това число местни апатити (за фосфор), калий от Саривонския комплекс за калиеви торове и урея(за азот) от въглища (вместо от природен газ).Основната цел на последните модернизации е преминаването от прахообразни към гранулирани торове, които имат по-дълго освобождаване на хранителните вещества в почвата.

Предимства на ОМТ пред чисто минералните торове са:

– При ОМТ органичната част се разгражда постепенно, хранейки културата по-дълго.

– При чистите минерални торове до 40-50% от азота може да се отмие от дъждовете или да се изпари в атмосферата. При гранулирания ОМТ органичната матрица задържа минералните елементи, като ги освобождава контролирано (бавно освобождаване) и намалява загубите наполовина.

– Чистите минерални торове в дългосрочен план намаляват хумуса. ОМТ подобрява структурата на почвата, повишава нейния влагозадържащ капацитет и активира почвената микрофлора.

Научни изследвания показват, че торене с ОМТ или съвместното прилагане на органични и минерални торове постига по-стабилни и по-високи добиви при царевица и пшеница в сравнение с чисто минералното торене, особено в години с климатични аномалии и суши.

Монтана се преклони пред Апостола

Представители на общинската, на държавната власт, на културни институции, общественици и граждани се преклониха през паметта на Васил Левски на паметника му в центъра на Монтана. На 18 юли се навършиха 189 години от рождението на националния герой на България Васил Иванов Кунчев.

Хората от Монтана почитат организирано рождението на Апостола на Свободата от 1991 година. Първоначално

преклонението е било пред паметника на Левски в техникума по икономика в града, който носи неговото име. От същото време започва и инициативата на местната структура общобългарския комитет „Васил Левски“ за изграждане на нов паметник на героя. С дарения и най-вече собствени средства на община Монтана тази мечта е постигната през 2003 година. Паметникът е един от трите най-високи в града и е дело на скулптора Михаил Шапкарев. Монументът представя Апостола с ръце върху книга, поставена на катедра. На камъка са изписани имената на личности и хронологичните събития, довели до Освобождението на България от въстанието на Константин и Фружин през 1404 г. до Руско-турската войни от 1877-1878 год. Отбелязано е Чипровското въстание от 1688 год., епископ Софроний, поп Пунчо Граматик, Манчовата размирица, Върбановата буна, въстанието от лето 1850-о, комитетското дело, легии, чети, Априлското въстание от 1876 г.

Венци на паметника поднесоха председателят на Общинския съвет в Монтана инж Иво Иванов, зам.-кметът Тихомир Антонов, зам.-кметът Станислав Станоев, областният управител Иван Каменов.

Ще има 200 нови места за паркиране в центъра на Монтана

Предстои отварянето на най-големия паркинг в центъра на Монтана, съобщи кметът Златко Живков. Освободеният от стари автомобили и схлупени постройки терен се намира зад сградата на "Български пощи" и ул. "Васил Левски". Площта е близо 3,4 декара и в момента се полага

основният слой асфалт. Това е третият паркинг в центъра на града, който се обновява през този сезон. Другите 2 са зад веригата жилищни блокове в началото на алея „Хаджи Димитър“ и зад бившия ресторант „Хемус“ до жп прелеза на бул. "Александър Стамболийски".

„Амбицията ни е да освободим колкото може повече места за свободно паркиране, заяви Златко Живков. Така в централната част ще бъдат оформени близо 200 нови места за паркиране извън синята зона. Инвестицията е 180 хиляди евро собствени средства на община Монтана.“

„Въвеждаме онлайн система за подаване на сигнали и предложения от граждани на Монтана, съобщи още кметът Живков. Ще отговорим на всички поставени въпроси, стига да не са от анонимни.“

Всеки, който желае, може да пише на e-signal@montana.bg. Писмото ще бъде заведено с входящ номер и подателят ще получи отговор в определен срок.“

Мездра

Две шампионски титли, един сребърен и един бронзов медал за СКЛА „Атлет“

Мирослав ГЕТОВ

Четири медала - два златни, един сребърен и един бронзов, спечелиха състезателите на СКЛА „Атлет“ - Мездра с треньор Йоло Николов на Националния шампионат за мъже и жени на открито, който се проведе през почивните дни на Националния стадион „Васил Левски“ в София.

Шампиони на България станаха Мартин Балабанов

на 1500 м при мъжете и Дева-Мария Драгиева на 400 м при жените. Сребърно и бронзово отличие на 5000 м заслужи Милица Мирчева и Мирослав Спасов.

Мартин Балабанов дублира титлата си на 1500 м от 2024 г. Роденият в Благоевград 24-годишен атлет пробяга дистанцията за 3:53.70 мин. Втори на 2.43 секунди след него завърши Иван Андреев (СЛК Дунав - Русе) а трети - Атанас Куцаров (СКЛА Михаил Желев - Сливен) с 4:05.07 мин. Другият представител на мездренския клуб - Мирослав Спасов, се нареди девети с време 4:11.53 мин.

Отлично се представи завърналата се в тима на СКЛА Атлет - Мездра Дева-Мария Драгиева. Със силен финален спринт в по-

следните 100-на метра родената в Берковица атлетка се пребори за златото на 400 м, спирайки хронометъра на 55.54 сек. Това е трета шампионска титла в тази дисциплина за Дева-Мария Драгиева след 2022-ра и 2023 г., когато тя спечели първите си титли при жените, но като състезателка на СКЛА Академик - София. Нейни подгласнички станаха Кристина Петкова (СКЛА Атлетик - София) с 55.61 сек. и шампионката от последните две години Андреа Савова (ЛСК Локомотив - Русе) с 56.03 сек.

Седемкратната шампионка на България на 5000 м (през 2016, 2019, 2020, 2022, 2023, 2024 и 2025 г.), която се подготвя за Националния шампионат по шосейни бягания идния уикенд в Пловдив, този път финишира втора с време 17:08.71 мин. След като триумфира на 1500 м, златния медал на най-дългата дистанция на писта завоюва намиращата се в отлична форма Девора Аврамова (СКЛА Тийм Попов - Стара Загора) с време 16:48.92 мин. Топ 3 допълни Билсерин Сюлейман (СКЛА Михаил Желев - Сливен) с лично постижение (РВ) - 17:19.33 мин.

На същата дистанция при мъжете Мирослав Спасов добави още един медал - бронзов, в актива на мездренския клуб. Той пробяга 12-те обиколки и половина за 15:32.48 мин. Първи финишира Иван Андреев (СЛК Дунав - Русе) е време 15:11.40 мин., следван от Атанас Куцаров (СКЛА Михаил Желев - Сливен) с 15:26.90 мин.

Снимки: Ростислав Славчев (Rosti Sport Photography)

Община Монтана

Започнаха летните празници и събори в селата

На 25 юли се проведе традиционният фолклорен събор „Пъстрина пее“, организиран от народно читалище „Събуждане 1922“ в село Стубел. С него се слага началото на поредицата летни празници и събори в селата на община Монтана.

На 1 август самодейните състави ще се надпяват и надиграват на два фолклорни събора - „Китка“ в село Студен буче и „Пъстрина 2026“ в село Долно Белотници. Две седмици по-късно, на 15 август, в село Смоляновци ще има празник по повод 50 години от построяването на сградата на читалището, а на 29 август е празникът на село Николово.

През септември ще се проведат два фолклорни фестивала. На 12 септември е организиран „Благо Фест“ в село Благово, а на 26 септември е „Родило се, преродило“ в село Горно Церовене.

Две селски читалища ще отпразнуват 100-годишен юбилей тази година. Това са читалище „Пробуда-1926“ в село Липен и читалище „Народна просвета-1926“ в село Д-р Йосифово.

Читалището в село Долна Рикса ще чества 90-годишнината си през октомври.

Международно признание за вокалисти от ОШИ „Добри Христов“

Камелия Светославова

Симона Цекова от класа по вокал на Марианна Цолова към ОШИ "Добри Христов" продължава да покорява международните музикални сцени.

Артистичната вокалистка от школата към НЧ "Разум 1883" – гр. Монтана взе участие в деветото издание на престижния Festival Internacional da Canção da Serra da Estrela 2026 в Говейя, Португалия.

Упоритото момиче се пребори с голямата конкуренция, включваща представители от над 10 държави, което заслужено ѝ донесе първа награда, трофей и парична награда в размер на 300 евро. Тя получи и покана за участие в международни фестивали в Гърция и Кипър, на които ще се съберат едни от най-талантливите артисти от различни държави!

Роксана Петрова и Крисия Тодорова от класа на г-жа Цолова също впечатлиха със своите изяви на фестивала в Португалия, за което бяха отличени с грамоти за невероятно представяне, предметни награди и покани за конкурса в Кипър.

„Пъстрина пее“

За 40-и пореден път село Стубел бе домакин на фолклорния празник „Пъстрина пее“

Юбилейното издание събра самодейни състави от читалищата в общините Монтана, Берковица, Бойчиновци и Ружинци, които с песни, танци и автентични народни носии представиха

богатството на българския фолклор и живите традиции на Северозапада.

Празникът беше открит от кмета на село Стубел Емилия Григорова и кмета на Община Монтана Златко Живков, които приветстваха участниците и гостите и подчертаха значението на събитието за съхраняването и популяризирането на българските народни традиции.

Протест до авиобаза „Безмер“ срещу разполагането на американски самолети

В сряда, 22 юли, Народното събрание разреши пребиваването на територията на България на до осем военни самолети, тип KC-135, с техните екипажи, до 250 военнослужещи с лично оръжие и боеприпаси и летищно оборудване от въоръжените сили на Съединените американски щати, които ще осигуряват подкрепа на операции на САЩ в Близкия изток, и разполагането им в авиационна база „Безмер“ за периода от 24 юли до 1 октомври 2026 година. Въпреки че над Безмер се изля проливен дъжд, хора от София, Пловдив, Бургас и близките населени места се събраха край авиобазата за протест срещу разполагането на американски самолети за участие в агресията на САЩ срещу Иран. Протестът беше организиран през социалните мрежи от жители на Безмер и близки села. На място имаше полицейско присъствие. Сред протестиращите бяха двамата заместник-кметове на община Тунджа, на чиято територия е авиобазата – Тодор Налбантов и Пламен Петров. Изразяваме солидарност с жителите на нашата община, казаха те за БТА.

Протестиращи пробиха полицейския кордон и стигнаха до портала на авиобазата с възгласи: „Оставка!“. До сериозно напрежение обаче не се стигна.

„Нашият мотив е, че американските самолети, които са за войната срещу Иран, нямат място на нашите летища. Ние нямаме интерес в тази война. Те нямат място тук“, коментира протестиращ.

„Аз съм от Ямбол, най-обикновен гражданин. Говоря като майка, говоря като баба. Не би трябвало да има тук цистерни с гориво, което зарежда самолети, които отиват, за да бомбардират Иран или когото и да е било“, коментира протестираща жена.

„Това е диктатура. И сега ни налагат да си докарат тук самолетите. Това не е наша война“, посочи мъж.

По-рано министърът на отбраната Димитър Стоянов и министърът на младежта и спорта Енчо Керязов бяха в Областната администрация на Ямбол, за да разговарят с кметове на общини и населени места от региона.

България не е мишена, няма и да бъде мишена, каза министърът на отбраната Димитър Стоянов пред медиите след срещата по повод предстоящото разполагане на американски самолети на авиобаза „Безмер“.

По този повод един от протестиращите предложи, щом няма опасност, Народното събрание да заседава в читалището в Безмер докато на близкото летище са разположени американските самолети.

България става съучастник в международно престъпление, като подкрепя логистично агресията срещу Иран. Това заяви депутатът от „Възраждане“ Ивелин Първанов.

„Тези самолети не обслужват нашата армия, не обслужват нашия национален интерес“, коментира Първанов. Според депутата няма разлика между самолетите, които бяха разположени в София през пролетта, и тези, които ще бъдат в „Безмер“. „Те изпълняват една и съща мисия. Това е агресия, която започнаха две държави срещу една суверенна държава, в нарушение на международното право, без да има санкция на ООН“, заяви той. Първанов предупреди, че решението излага България на риск, тъй като нападнатата страна има право да определя как да се отбранява. „Ако някъде в иранския генерален щаб решат, че самолетите, които излизат от България, е добре да бъдат възпрепятствани, ние на него не можем да му повлияем“, каза той.

Депутатът отбеляза, че България поддържа добри дипломатически отношения с Иран, а иранските дипломати възприемат българския народ като братски. Първанов направи аналогия с декември 1941 г., когато Народното събрание обявява война на САЩ и Великобритания. „След четири години тези хора, които гласуваха тогава по този начин, навярно съжаляваха, защото ситуацията се промени, и бяха съдени“, коментира той. Според него България се нарежда до изпълнителите на агресията. „На нашата съвест като нация ще тежи и това, и следващите действия, които ще извършат американците“, заключи Ивелин Първанов.

Концепцията „Град-гъба“

Проф. дфн, д-р ист. Нако Стефанов

> от стр. 1

Основни принципи

1. Забавяне вместо ускоряване на оттока

Традиционната инфраструктура е проектирана да отведе дъждовната вода възможно най-бързо. «Sponge city» прави обратното – забавя движението на водата, за да намали пиковото натоварване на канализацията и риска от наводнения надолу по течението.

2. Работа с естествените процеси

Използване на почвата, растителността и топографията за естествено пречистване и просмукване на водата, вместо изцяло инженерни решения.

3. Многофункционалност на пространствата

Зелените площи, паркове и водни обекти изпълняват едновременно естетическа, рекреационна и хидрологична функция.

4. Децентрализация

Вместо няколко големи съоръжения (язовири, огромни колектори), се изгражда мрежа от множество малки, разпределени решения из целия град.

Основни стратегии и оперативни елементи

1. Задържане при източника: Използване на елементи като:

- Пропускливи настилки за незабавно попиване на вода, т.е. тротоари, паркинги и алеи, изработени от материали, пропускащи водата в почвата, вместо да я отвеждат по повърхността;
- Зелени покриви – растителност върху сградите, която абсорбира дъждовна вода и намалява топлинния остров;
- Дъждовни градини и биофилтри (bioswales) – вдлъбнати озеленени зони, които събират и филтрират повърхностния отток от улици и покриви;
- Влажни зони и изкуствени водни басейни, включително т.нар. «био-блата» – за временно съхранение на излишната вода при силни валежи и постепенното ѝ освобождаване.

2. Забавяне на потока:

Възстановяване на реки и езера – премахване на бетонни корита в полза на естествени брегове, които могат да поемат по-голям обем вода;

• Резервоари за задържане на вода – подземни или надземни съоръжения, събиращи вода за повторна употреба (напр. напояване);

• Създаване на естествени, криволичеши потоци и био-блата, за да се намали скоростта на оттичане.

3. Адаптивни пространства:

• Проектиране на многофункционални паркове-влажни тераси, които действат като обществени пространства за отдих в сухи сезони и басейни за управление на наводненията по време на обилни дъждове.

• Зелени коридори и градски паркове, проектирани да действат като буферни зони при наводнения.

4. Презареждане и пречистване:

- Създаване на възможност водата да се филтрира през почвата и растителността, което я почиства естествено, преди да презареди подземните водоносни хоризонти;
- Повторно използване на водата – събраната дъждовна вода се пречиства и използва за напояване, охлаждане или дори битови нужди.

Целта е градовете да могат да задържат и използват значителна част (в китайските стандарти често се цитира стойност от **порядък на 70-80%**) от годишния обем дъждовна вода на място, вместо тя да се превръща в отпадъчен повърхностен отток.

Мащаби на внедряване

1. Ниво сграда/парцел (микро)

Отделни елементи като зелени покриви, дъждовни вареи, проникваеми настилки на частен имот или единична сграда. Това е най-малката и най-лесна за прилагане единица.

2. Ниво квартал/улица (мезо)

Дъждовни градини покрай тротоари, биофилтърни ивици, малки паркове и площи, проектирани да поемат оттока от прилежащите улици и сгради. Тук ефектът вече е забележим за локалната дренажна система.

3. Градско ниво (макро)

Интеграция на зелена и синя инфраструктура (паркове, езера, реки, влажни зони) в цялостния градски план, съчетана с подземни резервоари и обновена канализационна мрежа. На това ниво се задават конкретни цели – напр. процент от площта на града, който трябва да отговаря на "гъбени" стандарти до определена година.

4. Регионално/речно-басейново ниво

Координация между няколко града по протежение на една речна система, за да се управлява водният цикъл на по-голяма територия – включително възстановяване на естествени заливни зони извън градските граници.

Инициативата „Град-гъба“ и участието на гражданите

От гледна точка на гражданите, инициативата „Град-гъба“ е насочена към това да направи градския живот по-устойчив на климатичните промени, по-зелен и по-приятен, като превърне градовете в места, които могат естествено да абсорбират и използват повторно дъждовната вода, вместо да я оставят да причинява наводнения или недостиг. Тя пряко влияе върху ежедневието, като подобрява об-

ществените пространства, намалява рисковете и създава по-здравословна среда.

Гражданите се сблъскват с ежедневни предизвикателства, като например:

• Наводнения след обилни дъждове: Конвенционалните дренажни системи често се провалят, оставяйки улиците подгизнали, а домовете изложени на риск.

• Недостиг на вода по време на суши: Гражданите изпитват ограничения или нарастващи разходи, когато запасите от вода са ниски.

• Градска топлина и замърсяване: Плътните бетонни ландшафти задържат топлината и влошават качеството на въздуха, което влияе върху здравето и комфорта.

Инициативата „Гъбестият град“ се справя с тези проблеми, като преобразува градската среда, за да се държи по-скоро като естествени екосистеми. Гражданите получават много ползи, например:

1. По-безопасни квартали: Намаленият риск от наводнения означава по-малко смущения в ежедневието и по-малко щети по имуществото.

2. По-добро качество на живот: Парковете, влажните зони и зелените покриви осигуряват пространства за отдих, по-чист въздух и по-ниски температури.

3. Надеждно водоснабдяване: Дъждовната вода се съхранява и използва повторно, което помага на домакинствата и общностите по време на суша.

4. Гордост на общността: Гражданите виждат, че градът им инвестира в устойчива, ориентирана към бъдещето инфраструктура, която е от полза за всички.

Гражданите участват чрез ангажираност в планирането. В този случай общините често включват жителите в дискусии за това къде трябва да се разположи зелена инфраструктура. Съществуват и такива практики, чувствителни към водата, като използване на варели за дъждовна вода, засаждане на градини или намаляване на непропускливи повърхности около домовете им. И разбира се, гражданите се радват на нови обществени пространства – паркове, биоплата и градски влажни зони са проектирани както за екологична функция, така и за обществен отдих.

Необходими са стратегии за активиране на участието на гражданите, включително стимули и подкрепа, например:

• Публични кампании: Използвайте местни медии, училища и обществени центрове, за да обясните как градовете-гъби намаляват наводненията и подобряват качеството на живот.

• Демонстрационни проекти: Видими пилотни обекти (дъждовни градини, пропускливи настилки) помагат на гражданите да разберат ползите в реални условия.

• Работилници и обучения: Обучете жителите на прости практики, чувствителни към водата, като събиране на дъждовна вода или засаждане на местна растителност.

• Финансови стимули: Субсидии или данъчни облекчения за инсталиране на зелени покриви, пропускливи алеи или резервоари за дъждовна вода.

• Програми за признание: Награди за квартали или домакинства, които възприемат практиките на „град-гъба“.

• Техническа помощ: Общините могат да предоставят шаблони за дизайн, безплатни расади или експертни съвети за намаляване на бариерите за участие.

• Събития и дейности: Организиране на „зелени дни“, където гражданите засаждат дървета или изграждат дъждовни градини заедно.

• Училищни програми: Ангажиране на децата във водочувствителни проекти за изграждане на дългосрочна осведоменост.

• Разказване на истории: Споделяне на истории за успеха на това как мерките на „град-гъба“ са предотвратили наводнения или са подобрили местните места за отдих.

• Участие на гражданите в проектирането: Поканете жителите да съвместно създават паркове, влажни зони и зелени коридори, за да гарантират, че проектите отговарят на местните нужди.

• Бюджетиране с участието на общностите: Позволете на общностите да разпределят средства за проекти на „град-гъба“.

• Квартални комитети: Овластяване на местните групи да наблюдават и поддържат инфраструктурата на „град-гъба“, насърчавайки ангажираността.

• Социално въздействие, което включва споделена отговорност – Инициативата насърчава култура на колективна грижа за околната среда, укрепвайки връзките в общността; Чувство за сигурност – Знанието, че градът може да се справи с екстремни метеорологични условия, намалява тревожността от наводнения или суши;

• Емоционално въздействие – Връзка с природата: Гражданите се чувстват по-близо до природните цикли, когато водата е видимо интегрирана в градските пейзажи.

За гражданите инициативата „Град-гъба“ не е просто за инфраструктура, а за живот в град, който работи с природата, а не срещу нея. Това означава по-чисти улици, по-зелени паркове, по-безопасни домове и по-силно чувство за устойчивост на общността. Чрез приемането на принципите на „Града-гъба“, жителите изпитват осезаеми подобрения в ежедневието си, като същевременно допринасят за устойчиво градско бъдеще.

продължава в следващия брой

За поражение на империализма на САЩ-НАТО като неизбежна стъпка на борбата за социализъм

Изказване на Движение „23 септември“ на конференцията на Световната антиимпериалистическа платформа, проведена се в

Турция, във връзка със срещата на високо ниво на НАТО през юли 2026 г. , конференцията беше посрещната с репресии от страна на турските власти. Група млади активисти бяха арестувани, което възпрепятства нормалното провеждане на събитието.

Главна ударна сила на съвременния империализъм остават Съединените щати и НАТО, които през последните десетилетия многократно демонстрираха готовност да използват военна сила, икономически натиск и политическа намеса за защита на интересите на едрия капитал.

Достатъчно е да си припомним бомбардировките над Югославия през 1999 година, извършени без санкция на Съвета за сигурност на ООН. Под предлог за защита на човешките права беше разрушена суверенна държава, бяха унищожени инфраструктура, заводи, болници и жилища, а хиляди хора загубиха живота си. Тази агресия остана в съзнанието на народите на Балканите като едно от най-ярките проявления на съвременния империализъм след края на Студената война.

Подобна съдба сполетя и Ирак. След военната интервенция, оправдавана с твърдения за оръжия за масово унищожение, които така и не бяха открити, страната беше хвърлена в продължителен хаос. Стотици хиляди загинаха, милиони бяха принудени да напуснат домовете си, а една от най-развитите държави в Близкия изток беше превърната в арена на непрекъснати конфликти.

Либия също се превърна в пример за разрушителните последици от империалистическата намеса. Страната, която преди това заемаше водещи позиции по социални показатели в Африка, беше подложена на военна операция на НАТО, след която държавността фактически се разпадна, а населението беше обречено на нестабилност, бедност и въоръжени сблъсъци.

Сирия в продължение на години беше подложена на външен натиск, санкции и различни форми на намеса. Бяха организирани и въоръжавани най-реакционни сили, само за да може да бъде сменен режимът в тази държава и Западните корпорации да сложат ръка върху нейните ресурси.

Под непрестанен натиск от страна на империалистите е Ислямска република Иран, която продължава да се съпротивлява въпреки тежките санкции и откритата военна агресия.

След десетилетия на провокации, санкции и терористични атаки, на 3 януари 2026 беше извършена брутална атака срещу Венецуела, десетки хора бяха убити, а президентът и съпругата му бяха отвлечени.

Пред очите на целия свят продължа геноцидът срещу палестинския народ. Героичната му съпротива се изправя срещу едни от най-мощите сили в света.

Повече от шест десетилетия продължава икономическата блокада срещу Куба. Тази политика нанася сериозни щети върху развитието на страната и ежедневния живот на милиони кубинци.

Освен санкциите и открити военни интервенции, през последните десетилетия империализмът усъвършенства ползването на т.нар. „цветни революции“ за сваляне на неудобните правителства, което също представлява форма на империалистическа агресия. Най-яркият пример за това е Украйна, където властта беше сменена след десетилетно финансиране от страна на Западни структури на неонацистки организации, които се превърнаха в основен инструмент на преврата от 2014 г. и доведоха страната си до кървава гражданска война, а след това и до откритата война с Русия.

С изострянето на общата криза на капитализма е закономерно да очакваме нови прояви на империалистически агресии.

Всички тези процеси не подминават и България. След реставрацията на капитализма от 1989 г. нашата страна се превърна в суровинен придатък на Западните корпорации. България беше интегрирана във всички структури на империализма, което в последните години беше важно, поради географското положение на нашата страна в контекста на готвената пълномащабна война срещу Руската федерация.

Българският народ никога не беше попитан под някаква форма дали желае страната да стане член на

НАТО. Това решение беше взето от политическия елит без никакво допитване до народа. В резултат на това България беше включена във военнополитически структури и конфликти, които не произтичат от интересите на българските трудещи се.

През последните години ставаме свидетели на разполагане на все повече военна техника и сили на територията на страната. Независимо от официалните обяснения, значителна част от обществото възприема тези процеси като въвличане на България в глобални конфликти и като ограничаване на националния суверенитет. На нашето най-голямо летище бяха разположени десетки американски военни самолети, като дори самото летище трябваше да бъде затворено за едно денонощие.

В същото време наблюдаваме постепенно разрастване на общественото недоволство срещу политиката на управляващите кръгове. Протестите срещу въвеждането на еврото, недоволството срещу участието на България във военни инициативи и нарастващите критики към НАТО и Европейския съюз показват, че в обществото протичат важни процеси на политическо преосмисляне.

Преди петнадесет години позициите, които отстоявахме, че България трябва да напусне НАТО, да води независима външна политика и да се противопоставя на американската хегемония, бяха маргинализирани и почти отсъстваха от публичното пространство. Днес подобни въпроси вече се обсъждат открито не само сред активистите, но и в медиите, обществените дискусии и дори в парламентарните среди. Това показва, че напрежението, което съществува в обществото по тези въпроси, вече не може да се крие.

За страни като България, които заемат зависимо положение в международното разделение на труда и са обвързани с външни политически и икономически центрове, борбата за социализъм неизбежно съдържа и елемент на национално освобождение. Защитата на народния суверенитет, на икономическата независимост и на правото на народа сам да определя съдбата си става неразделна част от социалната борба. Народният патриотизъм в никакъв случай не противоречи на пролетарския интернационализъм.

За да защитят своите завоевания след 1989 г. обаче капиталистите не губят време и сили. За да отслаби народното движение против участието на България в империалистическите войни и за излизане от империалистическите съюзи, господстващата класа се обръща към най-изпитаното оръжие за тази цел – фашизма. Това се подпомага от процесите на историческа ревизия и реабилитация на реакционни политически традиции от миналото. Показателен пример са събитията от 9 май 2026 г., когато млади антифашисти бяха нападнати по време на отбелязването на Деня на Победата над фашизма. Сред пострадалите имаше и членове на Движение „23 септември“. Това нападение е и в отговор на засилващата се дейност и успехите на нашата организация в разобличаването на империализма и разпространението на комунистическите идеи.

Подобни прояви обаче не възникват във вакуум. Те са резултат от десетилетия политика на подмяна на историческата памет, при която антифашистката борба се омаловажава, а определени аспекти на периода преди 1944 г. се представят в положителна светлина.

След реставрацията на капитализма значителна част от политическия и интелектуалния елит се стреми да представи социалистическия период като историческо отклонение, а капиталистическата трансформация като „връщане към нормалността“. Тази интерпретация служи за оправдание на приватизацията, социалното разслоение и ограбването на общественото богатство, извършени през годините на т.нар. „преход към демокрация“.

Днес капитализмът е глобална система. Следователно и успешната борба срещу него неизбежно трябва да бъде резултат от координираните действия на народите по света. Необходимо е укрепване на антиимпериалистическите сили, както на местно, така и на международно ниво. Империализмът трябва да бъде победен и ще бъде победен! НАТО трябва да претърпи поражение и да бъде разпуснато.

Само чрез организирана съпротива, международна солидарност и последователна борба срещу империализма можем да изградим свят на власт на трудещите се, като първа стъпка към общество без експлоатация на човек от човека.

Долу империализма!

Обединеният народ не ще бъде победен!

За разпускане на НАТО!

<https://septemvri23.com/za-porazhenie-na-imperializma-usa-nato/>

Русия има специална армия за война с Европа.

Някои европейски лидери и лидери на НАТО проявяват войнственост, заявявайки, че Европа трябва да е готова за война с Русия през 2027 г. Но израелският политолог Яков Кедми разполага с информация, която силно ще разстрои тези яростни русофоби.

По време на видео интервю с беларуската информационна агенция БЕЛТА, бившият ръководител на израелската спецслужба „Натив“ (1992-1999 г.) предостави интересна информация за състоянието на руските въоръжени сили.

„Ние (казват европейците – бел. ред.) сме готови да се бием с тях.“ Имам лоши новини за тях. „И с кого точно ще се биете?“ отбеляза Кедми. Той уточни, че Москва има не една армия, а няколко, и че специална армия е готова да победи именно Европа.

А какво представлява руската армия днес? Русия има три армии. Една армия, която решава настоящия проблем в Украйна. Всички го знаят; Тя се бори с методите и видовете оръжия, които са необходими или оптимални за този тип война - добави той.

Кедми посочи, че втора руска армия се създава много ефективно, като се вземе предвид нейната подготовка. Тя ще бъде натоварена със задачата да решава оперативни и стратегически въпроси, свързани с Украйна, но ще го прави с различни методи и сили.

И тази армия вече е готова. Една от целите на тази армия, например, е да си върне Черноморското крайбрежие за Русия. Това няма да е видът война, който се наблюдава в момента в Донбас. Ще бъде много по-бърза, много по-ефективна и руската армия се готви за този сценарий - обясни той.

Кедми подчерта, че Москва провежда военна подготовка едновременно с преговорите. Ако резултатът е положителен, тази армия няма да е необходима. Паметникът на Екатерина Велика ще трябва да бъде върнат в Одеса, но Русия сериозно подготвя трета армия. Третата армия е най-добрата от най-добрите, тя отдавна е готова. Тя се укрепва много бързо; това е армия за война с НАТО и е готова. Войната с НАТО ще бъде съвсем различна; няма да продължи седмица; ще бъде изключително брутална, изключително трудна, с използване на тактическите ядрени оръжия и средства, с които Русия разполага - смята той.

Според Кедми всички армии на страните от НАТО, които ще участват във войната срещу Русия, ще бъдат унищожени. **Те няма да бъдат победени – ще бъдат унищожени. На страните, които се намесят в тази война, цялата военна индустрия, ще бъде унищожена. А за много от тези страни икономическата им инфраструктура, енергийна и производствена, ще бъдат унищожени. Не победени а унищожени.**

Политологът е уверен, че бъдещата война ще нанесе огромни щети на онези държави, които решат да участват. Руснаците определено ще лишат европейците от техния ядрен потенциал.

Първата страна, която ще пострада от това, основната заплаха за Русия, е Франция; втората е Великобритания, онези страни, които притежават ядрени оръжия и способността да ги произвеждат. Германия не е проблем. Вермахтът не плаши никого, но наследниците на Круп и техните предприятия (конгломератът ThyssenKrupp AG – бел. ред.) ще бъдат унищожени. И унищожени по такъв начин, че никой никога няма да ги възстанови. Както преживялата германска икономика, така и онези германски инженери, които останат живи, ще заминат за Съединените щати – заключи Кедми.

Григорий Тарасенко (<https://topcor.ru>)

Коментар: Прави впечатление, че предупрежденията на редица руски военни и политици не достигат до съзнанието на част от политическия елит в Европа. Тези хора в Брюксел наистина са загубили елементарно чувство за самосъхранение. Да въоръжаваш и да подстрекаваш режима в Киев да нанася удари по граждански обекти дълбоко в Русия и да си въобразяваш, че ще избегнеш ескалацията с най-мощната ядрена сила в света е все едно да караш кола надрусан с райски газ със 170 километра в час в насрещното движение по магистрала. Проблемът е, че в колата са европейските народи а на кормилото водещите европейски политици.

Чух по телевизията как един български пишман политик най-сериозно обясняваше, че руснаците се страхували да използват ядрено оръжие защото ще бъдат тотално унищожени. За съжаление, ако наистина „желаещите“ да побеждават Русия, докарат нещата до ядреното оръжие в Европа няма да има кой и от кого да търси сметка за последствията. Това което може да се каже със сигурност е, че ако се стигне до ядрена ескалация Русия има поне 10 пъти повече ядрени оръжия от европейските ядрени сили от коалицията на „желаещите“ и 5 пъти по-голяма територия. Нещо повече Русия има няколко пъти по-големи запаси от ядрени материали и капацитет за тяхното производство които и позволяват да увеличи много бързо още повече своето превъзходство.

Ако трябва да обобща ако Русия може да нанесе катастрофални и непоправими разрушения на европейските страни, то те могат да отговорят само със сериозни но не фатални удари. Очевидно е, че при подобна размяна на удари между „желаещите“ и Русия, САЩ, Китай и останалия свят ще останат практически незасегнати. Изобищо крайния резултат за Европа много ще напомня края на Втората световна война, но в още по-катастрофален вариант. Натям ни водят еврофюрерите от Брюксел ако европейските народи не успеят навреме да ги спрат.

Въпроси изпод руините на монтанските казарми

Борис БОРИСОВ**Борис Борисов**

Напоследък правителството предоставя обекти с т.н. отпаднала необходимост (имоти или вещи – държавна собственост, които вече не са нужни на държавните органи) на общините, за да бъдат използвани, забележете за какво – ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ И МЕСТНИ НУЖДИ И ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ТЕХНИТЕ ЗАКОНОВО ВЪЗЛОЖЕНИ ФУНКЦИИ, вместо да остават неизползвани.

По този ред държавата предостави на община Монтана съществуващите бивши казарми – сгради с разгъната застроена площ 4000 квадратни метра заедно с прилежащия терен от близо 25 декара.

НО НЕ! – Казармите вече се събарят.

I. ЗАЩО СЕ УНИЩОЖАВА ТРАЙНОТО?

Формулировката „за задоволяване на обществени и местни нужди и за изпълнение на законово възложените функции“ определя ЦЕЛТА, за която държавата предоставя имота на общината. Тя сама по себе си НЕ ДАВА ПРАВОМОЩИЯ ОБЩИНАТА ДА ПРЕМАХВА съществуващите сгради, особено ако те са годни за използване и съществува реална възможност сградата да бъде преустроена и използвана за обществени цели. Извършва ли се премахване, то следва да бъде СПЕЦИАЛНО МОТИВИРАНО И ОБОСНОВАНО.

Възниква въпросът: Каква експертиза е доказала ЧРЕЗ ТЕХНИЧЕСКО ОБСЛЕДВАНЕ, че сградите на казармите са "в лошо техническо състояние, необитаеми и представляват потенциална опасност за околната среда и гражданите," както пише в съобщението от общината, тоест не отговарят на законовите изисквания за УСТОЙЧИВОСТ И НОСИМОСПОСОБНОСТ?

Кой орган е одобрил експертизата? Колко сгради С ПОД-ОБНА СТОМАНОБЕТОНОВА КОНСТРУКЦИЯ // И ПЕЧЕНИ ТУХЛИ на възраст над 100 и много повече в Европа и България са запазени и обновени?

Ако само премахването на сградите струва 150-200 хиляди евро, то каква е тяхната строителна стойност? ОБЩАТА ЦЕТА може би надминава половин и клони към 1 милион евро!

КОЙ ОРГАН, С КАКВО РЕШЕНИЕ ИЛИ ЗАПОВЕД, С КАКВИ МОТИВИ, КОГА РЕШИ ДА СЕ СЪБОРЯТ СЪЩЕСТВУВАЩИТЕ КАЗАРМИ? (Много се опасявам, че има такова решение или заповед, но ако има, покажете текста му!).

II. Кмете, главен архитекте, съветници, общински специалисти и ти, уж гражданско общество,

ЗНАЕТЕ ЛИ КАК СЕ ТРАНСФОРМИРА СТАРОТО ТРАЙНО?

Промяната на предназначението на обекти с „отпаднала необходимост“ (adaptive reuse) е утвърден подход в съвременното градско планиране.

ВМЕСТО ДА БЪДАТ СЪБАРИНИ, те получават НОВА обществена, културна, образователна, жилищна или бизнес ФУНКЦИЯ. Това

- съхранява архитектурното и строително наследство,
- намалява строителните отпадъци
- стимулира развитието на цели градски райони.

Ето примери от България:

1. Централна минерална баня, София – трансформация в музей.

2. Военният клуб във Варна. От военно предназначение към: културни прояви, концерти, конференции, обществени събития.

3. Старите тютюневи складове в Пловдив. Част от тях постепенно се преустройват в офиси, творчески пространства, изложбени площи, хотели и жилища.

4. Фабрика 126 – София. Бивша промишлена сграда, превърната в пространство за изложби, концерти, арт фестивали, културни събития.

5. Бивши училища в малки населени места. Поради демографски спад множество училища са преустроени в читалища, социални центрове, домове за възрастни, общински администрации, музеи.

(Сещате ли се за Техникума по механотехникума и общежитието на езиковата гимназия в Монтана?)

6. ЗАКРИТИ КАЗАРМИ (Да си дойдем на думата!)

В различни градове части от бивши военни поделения постепенно се превръщат в

- университетски бази,
- логистични паркове,
- индустриални зони,
- административни комплекси.

В социалните мрежи много монтанчани виждаха преустройството на местните казарми в социален дом за възрастни хора.

Тези примери показват, че обектите с „отпаднала необходимост“ могат да се превърнат в ценен ресурс за градското развитие, когато новата им функция е съобразена с

- архитектурните и строителните им качества,
- нуждите на общността
- икономическата жизнеспособност на проекта.

III. Ето и конкретни примери за ПРЕУСТРОЙСТВО НА КАЗАРМИ.

Преобразуването на сгради на бивши казарми е широко разпространена практика, особено след края на Студената война. В зависимост от местоположението, архитектурните качества и нуждите на общността, военните комплекси се трансформират в обществени, образователни, културни, жилищни или бизнес функции. Ето няколко добри примера:

1. Военното училище – Велико Търново.

Част от сградния фонд е адаптиран за нуждите на Национален военен университет „Васил Левски“. Други площи се използват за административни и обществени функции.

2. Казармите в Стара Загора. Част от освободените военни терени са преобразувани в паркове, спортни съоръжения и терени за обществено обслужване. Предвиждани са и жилищни и търговски функции според устройствени планове.

3. Бившите казарми в Русе. Някои сгради са преустроени за административни и образователни дейности. Други терени са включени в проекти за градско развитие.

4. Казармите в Шумен. Част от комплекса се използва от държавни институции и образователни организации, а други части са обект на инвестиционни намерения.

5. Примери за казарми в Европа.

а) Kulturbrauerei. Бивш военен и индустриален комплекс. Днес включва: музеи; концертни зали; ресторанти; офиси; кино.

б) Suvilahti. Част от бивши военни и индустриални територии. Превърнат в културен квартал с фестивали, изложби и творчески пространства.

в) Gasometer City. Макар първоначално да е индустриален комплекс, проектът е пример за успешна адаптивна повторна употреба: жилища; търговски площи; офиси; студентски общежития.

IV. А СЕГА – ЕКОЛОГИЧНО

След огромното количество отпадъци, предвидена ли е рекултивация на делото за отпадъците от казармата?

Къде, на каква площ? Как? В какви срокове? Включена ли е рекултивацията в сметката за събаряне?

Какви и колко материали ще се рециклират на място?

Ще пустее ли ТЕРЕНЪТ СЛЕД СЪБАРЯНЕТО и за колко години?

Впрочем, рекултивирани ли са терените с отпадъците от т.н. воден цикъл? (Същите въпроси. Може ли да се видят снимки? Та да си вярваме, нали?)

V. ГАРАНТИРАНО ЛИ Е БЪДЕЩЕТО?

КОЙ Е РЕШИЛ какво ще се прави на освободеното място на казармите? НАЗРЯЛА НЕОБХОДИМОСТ от висша степен ли е за хората от Монтана или нечия мегаломанска приумица - спортен комплекс с трибуни за 3000 зрители, огромен плувен басейн и т.н.?

Има ли ОБЩЕСТВЕНО ДОПИТВАНЕ И ОБСЪЖДАНЕ? Ако казармите се събарят поради „отпаднала необходимост“, то нима демокрацията в Монтана е с отпаднала необходимост?

Колко инвестиции са необходими, има ли ги в нечий разчети? Кой е инвеститорът?

И най-важното, кога ще се сбъднат тези нечий „мечти“?

VI. ГЕНЕРАЛИЗИРАНА ТРЕВОГА

Каква е тази страст за разрушаване на територията на Монтана:

- голямата зала на киното в центъра на града,
- ловния дом над града,
- завода за подова керамика,
- домостроителния комбинат,
- месоцентрала,
- колко ли улични платна и тротоари,
- десетки паметници на исторически събития и личности,
- стотици новопосадени дръвчета
- и неизвестно кои други?

Каква е гаранцията, че утре няма се унищожат и сградите на недостроения хирургически комплекс, за който общината претендира да ѝ бъде предоставен от държавата подобно на казармите? А колко обекти още има - държавна, общинска и фирмена собственост, на които може да се сложи клеймото "с отпаднала необходимост"?

ЛЕСНО СЕ РУШИ, когато не си вложил труд, талант и пари в изграденото; когато си го придобил и присвоил даром или евтино и не си способен да го поддържаш и промениш.

И когато не изпитваш отговорност пред миналите поколения, пред суверена и бъдещето на града.

КОЙ И КОГА ЩЕ ГРАДИ?

Все въпроси от обществен интерес, които изискват ПЪЛНА ПРОЗРАЧНОСТ И АНГАЖИРАНОСТ от органите на местното самоуправление.

ПРАВОСЛАВЕН КАЛЕНДАР

30 ч Св. апли от 70-те Сила, Силуан, Крискент, Епенет и Андроник. Св. Валентин, еп. Интерамски (Богородични заговезни)

31 п Св. праведен Евдоким Кападокийски. Св. мчца Юлита и св. Йосиф Ариматейски

01 с *Произхождение (изнасяне) на св. Кръст. Св. мчци 7 братя Макавеи. Св. Соломония. Св. Елеазар. (Водосвет) (Начало на Богородичния пост) (Тип. с. 383)

02 н + 9 Неделя след Петдесетница. Пренасяне мощите на св. архидякон Стефан. Св. свщмчк Стефан, папа Римски. Гл. 8, утр. св. 9, ап. 1 Кор 3:9-17 (с. 129), лит. св. Мт 14:22-34 (с. 73) [на първомъченика: ап. Деян. 6:8-15, 7:1-5, 47-60 (с. 530), лит. св. Мт 21:33-42 (с. 362)] (Тип. с. 388) (вечерта - Вечерня с Молебен канон на Пресвета Богородица) (Тип. с. 387)

03 п Преп. Исакий, Фавст и Далмат (вечерта - Вечерня с Молебен канон на Пресвета Богородица) (Тип. с. 387)

04 в Св. 7 отроци в Ефес. Св. прпмчца Евдокия (вечерта - Вечерня с Молебен канон на Пресвета Богородица)

05 с Св. мчк Евсигний (Предпр. на Преображение Господне)

Д-р Даниела Стоянова
общопрактикуващ лекар,
специалист по
обща медицина

Всеки работен ден
от 8,00 до 13,00 часа

Набира пациенти

Тел. за контакти:

096 389 346

„АПОЛОН-21“ ООД,

Монтана
ул. „Цар Борис III“ № 11
Поликлиника, кабинет 106

Как офицер от съветското военно разузнаване вдъхнови Хемингуей да напише романа „За кого бие камбаната“

Борис Армейски

Ърнест Хемингуей (1899 – 1961 г.), един от най-значимите американски автори, носител на Нобелова награда за литература, вдъхновен от борбата на испанския народ срещу франкистките метежници, написва през 1940 г. своя прочут роман „За кого бие камбаната“. Главен герой в него е американският доброволец Робърт Джордан, който се сражава на страната на републиканците срещу испанските фашисти. Малко известен обаче е фактът, че прототип на главния герой е не американец, а офицер от съветското военно разузнаване – осетинецът Умар Джиорович Мамсуров (1903 – 1968 г.). За тази скрита история по създаването на „За кого бие камбаната“ разказва в спомените си българският участник в испанската гражданска война (1936 – 1939 г.) – ген. Иван Винаров („Бойци на тихия фронт. Спомени на разузнавача“. София, 1969 г.).

Винаров лично познава Мамсуров и от него научава за срещите му с Хемингуей. Американският писател си записвал подробно разказите на съветския разузнавач за организираните от него саботажни акции в тила на франкистите и въз основа на тях създава образа на главния герой на романа си „За кого бие камбаната“.

Самият Мамсуров първоначално не е много очарован от Хемингуей заради привързаността му към алкохола и цигарите. Но съветските писатели Михаил Колцов и Иля Еренбург успяват да убедят осетинския разузнавач, че Хемингуей е искрен приятел на испанската република и че неговите кореспонденции са сред най-честните и обективните в западния печат.

Едва тогава Мамсуров се съгласява да отдели време на американския писател и да разкаже в детайли за бойната му дейност срещу франкистките метежници. В резултат на това сътрудничество между Хемингуей и Умар Мамсуров, както отбелязва Иван Винаров, се появява „едно от най-силните и относително най-обективни, правдиви и честни художествени произведения за драмата на Испанската република“. „За кого бие камбаната“ е

„висока морална защита на испанската революция, вълнуващо свидетелство за подвига на интербригадистите“.

Така, за голямо съжаление на евроатлантическите платени пропагандисти, презиращи и мразещи всичко съветско, руско и славянско, оказва се, че един от най-великите американски романи за всички времена е базиран на биографията на боец от съветската Работническо-селска Червена армия – Умар Джиорович Мамсуров.

Мамсуров

Светите места във Врачанската духовна обител

Средновековни църкви

Средновековната църква в с. Камено поле

Красимир ГРИГОРОВ

Средновековните църкви носят богатството на архитектурните традиции от предходните векове, развиват ги и са важна част от нашето културно-историческо наследство. Те са концентрирани на точно определени места в страната като Несебър и Западна България. Като цяло, не са от най-добре запазените исторически паметници. Съградени през периода на Втората българска държава (1186–1393 г.), духовните храмове са ярък израз на могъществото на българския народ, когато с основание говорим за Втори „Златен век“ на българската култура. През този период с. Камено поле се издига като богато средновековно селище, като административен и духовен център на целия северозападен район. Това личи много добре от останките на големи и солидни жилища в старото селище. И днес в развалините на откритите жилища се изравя средновековна покъщнина, монети и други материали, датиращи от периода дванадесети-четиринадесети век. С падането под османска власт в 1396 г. голямото и богато селище Камено поле е ограбено и опожарено от нашествениците. От солидните каменни къщи останали само купчини развалини. Оцеляла само средновековната църква, но всичко по-ценно в нея било разграбено. Това са били години на катастрофа за Камено поле, на ужас и отчаяна самозащита. Под угрозата на настъпващия завоевател каменополци изградили укрепление в м. Калето, чийто развалини се намират и днес югоизточно от средновековното селище. Автентичен паметник на българското средновековие е и запазената до наши дни средновековна църква, известна сред местните жители с името „Пустата черква“. Отвън тя е интересна каменна сграда с доста изпъкнала полукръгла апсида от източната страна. Покрита е с равен двускат покрив от каменни плочи, които лягат без корниз направо на стените. Изградена е от дялани пясъчници и варовици, споени с хоросан, като на места е употребен бигор. Стените имат дебелина около метър. В зидарията има и дървени сантрачи. Входът на църквата е от запад, а на южната стена има малък правоъгълен прозорец. Вътрешността е преградена по средата с една стена и врата, които отделят притвора от наоса. И двете части на църквата са покрити с полуцилиндричен свод от бигор, който ляга направо на северната и южната стена. Според местните

легенди построяването на храма е свързано с Иван Асен II. Църквата прави впечатление с размерите си. Предполага се, че целият храм от вътре е бил изписан със стенописи. За това свидетелстват неразличимите фрагменти на източната стена в притвора, където по канон трябва да е била разположена композицията Страшният съд.

В първите години след османското владичество в църквата е имало запазени стенописи, но днес те съвсем са изчезнали поради недобро стопанисване и вандалски набези на иманяри. През 1932 г. академик Кръстю Миятев посещава църквата при с. Камено поле и все още намира остатъци от стенописите, въз основа на които се прави и нейната датировка. Строежът и стенописите на тази църква сочат определено към 14 век. Това личи от богатата панорамна гама от цветове и нюанси, където преобладава синьо, малиново, охрово, бяло и зелено-цветове, типични за тогавашните художествени школи. Моделирането на образите, както и реализмът при представянето им, наред с формите на планините и предметите кореспондират със стенописите от средата на втората половина на 14 век в България.

Като съдим по грижовния градеж на каменополската църква, по нейните изискано направени художествени стенописи, а също така и по изобразените царски ликове, трябва определено да кажем, че те са дело на големи майстори, които са били в тясна връзка със столичното изкуство на Търново. Това говори за сравнително високото място, което е заемало Камено поле през 14 век, а оттам и за високата култура, интелигентност и материални възможности на неговите жители.

Старинната черква прави впечатление с размерите си, които се открояват спрямо тези на други църкви строени през същата епоха, от която е разглежданият паметник. Тя е **еднокорабна**, едноапсидна, с притвор сграда и с полуцилиндрично сводесто покритие.

Днес **средновековната църква** край Камено поле се намира в доста окаяно състояние, мълвата за заровено съкровище на това място е привличало и продължава да привлича непрекъснато вниманието на иманярите, които с вандалските си действия са спомогнали не малко за унищожаването на старината.

Отбелязаха 101 години от откриването на Международен събор на прохода Кадъ Боаз

Отбелязаха се 101 години от поставянето на началото на най-големия трансграничен събор на Балканите. Жителите на България и Сърбия се срещнаха на прохода Кадъ Боаз, където се провежда съборът, родил се на основата на приятелските отношения между Община Белоградчик и Община Княжевац. Началото на събора е положено през 1925 година, като е имало прекъсвания през годините.

Събитието започна със символично прерязване на лента на границата между Република България и Република Сърбия. От двете страни се поднесоха и венци на паметника на приятелството между двата народа.

Официалното начало на събитието се постави с химните на двете държави, последвани от празничен водосвет. Той бе отслужен от Негово Високопреосвещенство Видински митрополит Пахомий в съслужие с духовници от Видинска епархия. В своята реч Видинският митрополит каза: „Днес всички трябва да сме обединени – особено в тези времена, когато съвременният човек намира причини да се разединява, ние като християни трябва да намираме начин за обединение, най-вече в Христовото име, в Христовата любов, за да можем да изграждаме нататъшния живот благословен от Христос. Без Божията любов не би могло нищо да се случи. Ние трябва да бъдем обединени в тази любов. За нас е голяма радост да бъдем всички тук днес, на празника на единението и общението. Честит и благословен празник!“

Кметът на Община Белоградчик Боян Минков и Бранислав Йосифович – народен представител, приветстваха всички гости на значимото събитие. Г-н Минков изказа своята благодарност и към всички, допринесли за възстановяването на двустранните отношения между Република България и Република Сърбия. Той продължи с думите: „Искам да обърна внимание на едно име – това на Владан Радованович, който за съжаление ни напусна. Той е човекът, който направи толкова много, за да може този събор да изглежда по този начин. Предавам и искрените поздравии на г-н Милан Равич – сръбския посланик в България, който днес искаше да бъде тук, но поради лични причини не успя да присъства. За 101 път правим тази среща; за 101 път Княжевац и Белоградчик показваме, че нашите народи са едно. Ние наистина ви чувстваме като братя – доказваме го не само с този събор, а целогодишно. Тази граница е изкуствено създадена и съм сигурен, че някога няма да я има, но пък следващата година ще имаме така желаният пункт на това място. Предполагам българите ви е направило впечатление новият път, който правим – този път е последната крачка към толкова чаканият ГКПП при село Салаш. Този пункт ще промени икономиката на двата региона. Този път и този пункт бяха обещавани 40 години от всеки, който тръгваше да се кандидатира за кмет на Белоградчик. Ние не обещахме, но го направихме.“

Цветомир Цветанов – народен представител в 52-рото Народно събрание, връчи поздравителен адрес на г-н Минков и му пожела здраве и успехи...

Огнян Асенов – областен управител на област Видин връчи поздравителен адрес на г-н Минков и допълни: „Днес изпитвам голяма радост, че съм тук на откриването на този традиционен събор... Този празник е празник на приятелството, добросъседството, единството, надеждата. И когато всички тези неща съществуват, границите са излишни. Искам да благодаря на всички организатори, всички самодейци, и всички онези, които със своя труд, допринесоха да се осъществи всичко това, което виждаме.“

Прочетени бяха и поздравителни адреси от името на Лилия Димитрова и Любен Иванов – народни представители в 52-ро Народно събрание.

Представители от двете страни бяха: Цветомир Цветанов – народен представител в 52-ро Народно събрание, Огнян Асенов – областен управител на област Видин, Ангел Георгиев – Началник на „Митническо бюро Видин“, комисар Димитър Димитров – началник на ГПУ – Белоградчик, Александър Александров – кмет на Община Ружинци, свещеник Никола Пантис, Александър Ганчев – заместник-генерален консул на България в Ниш, Бранислав Йосифович – народен представител, Йелена Кинчер – директор на Туристическа организация, Тина Стоянович – началник „Митница“ и други.

Организаторите на събора бяха подготвили подходяща и красива културна програма, като на сцената се извиха множество фолклорни и танцови състави и от двете страни на границата.

Пресслужба на община Белоградчик

Слово

e-mail: slovoplyus@abv.bg,
slovoplus@yahoo.com

Издател: ИК „Слово плюс“

Монтана, бул. „Пейо Яворов“ 1, БЦ „Огоста“, ет.4, офис 401

Параскева МарковаГлавен редактор
тел.: 0876 307 732**Милка Костадинова**Първи зам. главен редактор
тел.: 0888 530 931

Зам. главни редактори:

Цветана Костова**Каролина Краева****Ненчо Славчев****Гая Савестакиева**

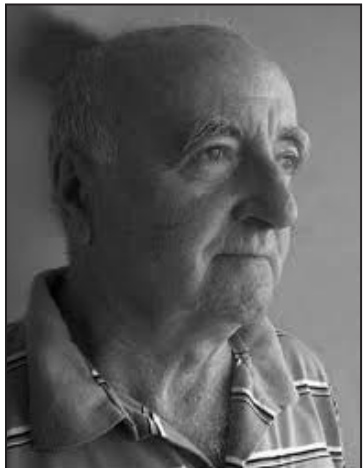
Отговорен секретар

Екип Монтана3400, п.к. 133,
ул. „Пейо Яворов“ 1
БЦ „Огоста“, ет.4
офис 401**Екип София**тел.: 0887 901 058
0888 530 931**Екип Враца**ул. „Цв. Кръстениякова“
№13
ОКС, 3000, п.к. 143,
тел.: 0877 185 669**Екип Видин**тел.: 0889 399 349
0885 708 703**Вестник „Слово плюс“**
се разпространява

чрез

Издателска кооперация „Слово плюс“
членува в Кооперативен съюз - Враца**Печатница**
„БГ Принт“ Враца

Неприязън от време оно

Б.В.Ценов

Гледката е почти една и съща.

При все, че минават вече повече от 20 години.

Наблюдавам я всяка неделна утрин между 9,30 и 10 часа.

Когато идва млекарката.

Така, чувал съм, да я наричат.

А всъщност е едно бяло поолушено пикапче с пълен багажник прясно мляко.

Собственикът му паркира на установеното си място край една от детските площадки в нашия ж.к. „Сердика“ и десетината човека се нареждат чинно в стройна войнишка колонка.

Никакво бутане, никаква шашарма.

И ето какво се получава.

Всеки вади от найлоновата си торбичка еднолитрови празни шишета, подава ги на шофьорчето, барабар с точната сума, и в замяна на това получава пълни.

- Благодаря и довиждане!

- До другата неделя.

И поема по пътя си.

Било към блок № 23 – откъдето аз наблюдавам, било към 24, било към 25...

Наблюдавам през отворения прозорец, разбира се, докато проветрявам отредената ми за спане малокалибрена столова, гостувайки по това време на дъщерята.

„По това време“, ще рече кажи-речи от началото на ноември, та чак до края на март всяка една календарна година.

Когато, да не ми е уроки, съм „един софиянец в повече“.

Затова и с такива до най-малки подробности описвам горната картинка, когато млекарката идва в определения час.

Но, живот нали е, има и изключения и тя закъснява. Трафик, светофари, задръствания, тапи...

Знаете.

Тогава започва голямо пристъпяне напред-назад, особено в судените мразовити дни.

Поначало крак повличат двама някогашни видимо напети юнаци, сега поприведени, с по една патеричка в дясната си ръка.

Винаги пристигат първи!

И никога не се спират един до друг, никога не съм ги виждал да разговарят.

Каква ли ще да е тази неприязън, която таят в сърцата си?

Цели две десетилетия да не си продумват!

Така душмански да се гледат един друг, че във всеки момент очаквах юмрукът на единия със страхотна сила да попадне в лицето на другия. Пълно холивудско копие, спомняте си, на потресаващата картинка от края на март 2022-а, когато актьорът Уил Смит преди да прегърне мечтания „ОСКАР“, се опита да накаутира водещия на церемонията свой колега Крис Рок?!

Светът изтръпна.

Бръ-ъ-ъ-ъ...

Е, чак до лют кютек и самурайска вендета, слава богу, так при нас не се стигна, но нескритата жестока враждебност между двамата възрастни мъже продължаваше да е очевадна.

От бая време.

Поне откакто аз я наблюдавам.

А несъмно тя е от много преди това.

Враждебност, натоварена с толкова много разнопосочен по октави човешки неприязън.

Защо? Защо? Защо?

Заради жена?

Заради много красива и невероятно работна жена, за която някой някъде и по някакъв повод бе казал, че тя

никога не идва даром! Трябва да си я откраднеш от този, който не я заслужава.

Заради стройна и румена нашенска лехарка, вторачила внимателно поглед в рохкавата земя пред нея и оформяща с вкус поредната си зеленчукова фитария, за да засади малко по-късно било пипер, било арпаджик...

Ами ако и в нашия случай е така?

Логично изглежда, но не е много за вярване.

Кой ли днес жали за една изгубена любов толкова години!

Нищо чудно да има тук-таме още и такива екземпляри, но все пак...

Тогава заради имот?

Възможно е, особено, ако са чели двете книги на Ивайло Петров „Мъртво вълнение“ и „Хайка за вълци“, в които по превъзходен начин е описана колективизацията при образуването на трудовите кооперативни земеделски стопанства у нас през средата на 50-те. Насилствена колективизация по съветски образец, довела и до изселване на инакомислещи далеч от родното място „вдън гори тилилейски“... Ами ако единият от въпросните двама днешни старци – тогава млад, буен и силен на деня, е станал причина другият да сърба подобна горчива попара? Ами ако се е стигнало дори и до убийство? Да не дава господ.

Гадая само.

Заради имане?

Допустимо.

При бутането на стара къща, да речем, попадат в развалините на пълно гърне с жълтици!

Скриват го на потайно място и когато след време решават да го изровят, за да си го поделят, удрят на камък.

Тоест - удрят на нищо.

Гърнето го няма.

И двамата се кръстят в името на бога: за първи път идват на това място след съзаклятническата завера!

Но съмненията около този обвинител в мистерия и тайственост казус остават.

И до ден-днешен.

Затова бездумно, с нескрита злоба и токсична насоченост се разминават всяка неделя край моя прозорец.

На двайсетина метра само него.

Има ли и друг възможен вариант?

Вариант на злокобна измама, която нито сегашната ни експертна комисия срещу корупцията и отнемане на незаконно придобитото имущество, нито дори намесата от Брюксел чрез главния европейски прокурор Лаура Кьовеша, са в състояние да разнищят?

Камо ли пък аз.

Колкото много и да ми се е искало.

А не мога.

И така или иначе не съм в състояние да формулирам първия въпрос.

Продължава да ми убягва.

Изглежда малко странно за човек, който близо 4 десетилетия в ролята си на професионален вестникар е задавал хиляди въпроси.

Който е бил очи в очи с такива знаменитости като Лили Иванова, Невена Коканова, Лиляна Кошлукова, Георги Черкелов, Георги Георгиев – Гец, Георги Русев, Иванка Гръбчева, Стефан Цанев, Христофор Дзавела, Симеон Пиронков... С Галилей Симеонов, Иван Дреников, Методи Кутев, Симо Лазаров, Димитър Пенев, Емил Костадинов, Николай Бухалов... И с немалко още други техни побратими и посестрими, разговаряйки надълго както за житие-битието им, така и за професионалната им извисеност.

След като всичко е тръгвало от онзи хващаш гърлото първи въпрос, който е отключвал успешното продължение.

Намирал съм го.

А ето, че сега той ми ми се губи.

Затова краят остава за Вас.

„Краят остава за Вас“...

Както навремето озаглави една от пиесите си талантливият, мир на праха му, Георги Данаилов.

Поетичен салон

Лъчезар Еленков

Из „Време“

Горят чела –
екрани за излитане на дръзки мисли –
територии,
безкрайно крехки и съвсем незащитени
от дула с бинокли.
На границата между две епохи
греят нашите чела непримирими...
Искрят очи –
хоризонтални кладенци на свободата жадна...
И обичта - като пшенично зърно
континентални облаци разсича...
Въври човек – от памтивек
един и същ - и все така различен –
и сетивата му с проблемите на земното кълбо
докрай са нажежени.
И някъде пред всички нас
един поет на бъдещото време
с мечтите си говори нощем,
дързък, блед и неизвестен още.

Окоето в теб

Да бъдеш единак
в отечеството свое,
И мозъкът ти
дръзко да работи.

Да имаш за другар
столетното алое,
Да срещаш само
примирени роби.

Да влизаш в бой пореден
с мащеха държава.
Ти - взел викащ!
Тя - стена безмълвна!

Да знаеш, че умът
с мерзавци се сражава.
Тогава свободата
в теб поклъва.

Равносметка

Възпя разстреляните комунисти.
В Гранитово душата ти кървя.
Разпъваха те дългове.
Към чисти недостижими върхове вървя.

Със донкихотовци дружеше само.
Не беше плъх. Гребеше светлина.
И колко често крехкото ти рамо
изтръпваше под тонове злина.

Сега със пръст те сочат. И те удрят
за вярата в деня, от теб видян.
Но ти не се предаваш. Като в буря
от бряг към бряг се мяташ. Търсиш длан.

А утре, след жестоките разправи,
ще бъдеш, знам, отново обруган.
Защото от душата си направи
не властен замък, а изстрадаан храм.

Снимка: Къдринка Къдринова